7. Постанови партії та уряду про школу. – К. – Харків : Держ. учбово-педагог. вид-во Рад. шк., 1947. – 152 с.
8. Стенограма наради НКО у заступника НКО т. Карпенка в справі перевірки виготовлення програм з окремих дисциплін з 26 жовтня 1931 р. // ЦДАВО, ф. 166, оп. 10, спр. 13, арк. 165−187.
9. Сухомлинська О. В. Історико-педагогічний процес: нові підходи до загальних проблем / О. В. Сухомлинська. – К. : А.П.Н., 2003. – 68 с.

Одержано редакцією 17.08.2014.
Прийнято до публікації 20.08.2014.

Аннотация. Колесник И.А. Историография и литературная база вопросов развития отечественной школы (20–30-е годы XX века). *На основе изучения архивных документов отражена организация российских школ к обучению детей на территории Украины в 20–30-е годы XX века. Установлено, что начало 30-х годов характеризовался таким явлением в развитии и функционировании школ национальных меньшинств, как принудительная русификация. Прослежено, что власть стремилась создать единые требования к построению учебно-воспитательного процесса школ на всей территории СССР и дать народам, проживающим в Украине, реальную возможность развивать свою национальную культуру и язык. Отмечено, что в ходе реализации правительственной политики в отношении образования российских меньшинств, особое значение приобретали вопросы формирования сети общеобразовательных российских школ, создание жизнеспособных и действенных органов их руководства, организационного и научно-методического обеспечения. Исследовано, что содержание учебных программ и планов российских школ вполне соответствовало проведенным образовательным изменениям в ходе указанного периода.*

Ключевые слова: *школьное образование, обучение, реформа, отечественная школа, программы, планы.*

Summary. Kolesnik I.A. Historiography and literary base in the issues of the development of school (20th - 30th years of the XX century). In the article *it is defined that the creation of an independent Ukraine amplified interest in the historical past of our nation, its achievements. The study of problem makes it possible to draw attention to these issues in the scientific scope is not sufficiently illuminated through socio-economic and political circumstances of different times. The purpose of the article is to analyze and systematize trends of the national school at 20-30 years of the twentieth century. Based on a study of archival documents reflect the organization of Russian schools to educate children on the territory of Ukraine in the 20 - 30 years of the twentieth century; found that the onset of the 30th was characterized by the phenomenon in the development and functioning of minority schools as forced russification; traced that the government sought to establish uniform requirements for the construction of the educational process at schools throughout the USSR and to the people who lived in Ukraine real opportunity to develop their national culture and language; noted that during the implementation of government policy on education Russian minorities became particularly important form a network of comprehensive Russian schools, the creation of a viable and effective enforcement of their leadership, organizational, scientific and methodological support; investigated the content of training programs and plans of Russian schools is quite consistent implementation of educational change during the period.*

Key words: *school education, training, reform, school curriculum, plans*.

УДК: 371.937

Н. Ю. Колесниченко

ПІДГОТОВКА БАКАЛАВРІВ РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ В УНІВЕРСИТЕТАХ ШВЕЙЦАРІЇ

Висвітлено специфіку професійної підготовки бакалаврів романо-германської філології в системі університетської освіти Швейцарії в умовах розвитку єдиного європейського освітнього середовища. Особливу увагу приділено аналізу змісту й способів організації

навчально-пізнавальної діяльності бакалаврів із германської філології в Університеті Цюриха. Продемонстровано вимоги освітньо-професійних програм до підготовки бакалаврів-германістів в умовах упровадження кредитно-модульної технології навчання.

***Ключові слова**: університет, університетська освіта Швейцарії, професійна підготовка, бакалаврат, бакалаври романо-германської філології, освітньо-професійна програма, кредитно-модульна технологія навчання.*

Постановка проблеми. Унаслідок потужних міграційних процесів на початку третього тисячоліття проблема професійної підготовки бакалаврів романо-германської філології стала вкрай актуальною для країн Європейського союзу. Особливо в провідних європейських країнах упродовж тривалого часу дидакти вищої школи дуже оперативно реагували на нові виклики часу й намагалися більш ефективно пристосувати національні системи професійної підготовки фахівців з іноземних мов до провідних вимог двоциклового навчання. Зумовлено це переважно тим, що саме бакалаврат стає масовою формою отримання загальнопрофесійної вищої освіти, у якій значне місце приділяється поряд із професійною підготовкою, соціалізації особистості, її самовизначенню, формуванню компетенцій та особистісних якостей, що дозволяють удосконалювати професійний рівень згідно з власними потребами і суспільними.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Історико-педагогічні аспекти розвитку систем професійної підготовки бакалаврів романо-германської філології в Німеччині, Австрії та Швейцарії в контексті європейських освітніх тенденцій досліджували K.-R. Bausch, Ch. Edelhoff, I. Gogolin, H. Klein, H. Christ, D. Cross, H.-J. Krumm, M. Krüger-Potratz, W. Littlewood, F. Meißner, G. Neuner, A. Raasch, B. Hufeisen, K. Schröder. Предметом дискусії стали різноманітні концепції професійної підготовки бакалаврів як сучасних учителів іноземних мов, які стосувалися покращення якості прикінцевих результатів, установлення чіткого терміну навчання, визначення навчальних предметів, бюджету часу для їх вивчення, стандартизацію змісту педагогічної освіти або навпаки її диференціації відповідно до подальшого виконання різноманітних функціональних обов'язків, оновлення вимог щодо вступних та випускних іспитів [4, с. 62]. Одночасно з цим дискусії точилися навколо можливої інтернаціональної або європейської стандартизації освітніх структур, відповідних сертифікатів, орієнтації на потреби тих, хто навчається, економічні цілі з огляду на зниження вартості навчання бакалаврів [3, с. 7]. У результаті майже в усіх федеративних землях Німеччини, за винятком Шлезвіг-Голштинії та Баден-Вюртембергу, а також у Швейцарії [2, с. 268], педагогічні інститути були інтегровані до університетів, що свідчить про фундаменталізацію й поглиблення науково-дослідницької складової професійно-педагогічної освіти бакалаврів романо-германської філології як учителів іноземних мов.

Загалом, результати науково-педагогічних досліджень зарубіжних учених доводять, що процес професійної підготовки бакалаврів романо-германської філології в університетах Німеччини й Швейцарії розвивається відповідно таких закономірностей: іншомовну освіту тлумачать як один із пріоритетів у державній політиці; вища лінгвістична й іншомовна педагогічна освіта на рівні професійної підготовки бакалаврів романо-германської філології враховує нові суспільні реалії, що пов'язані з глобалізацією, розширенням діалогу культур, використанням комп'ютерних технологій; ринок робочої сили на території європейських країн визнається провідним чинником розвитку сфери професійної (лінгвістичної, іншомовної педагогічної) освіти бакалаврів романо-германської філології; орієнтація на розширення міжкультурних і науково-освітніх зв'язків між національними й зарубіжними навчальними закладами (згідно принципу академічної мобільності студентів, викладачів, учених) [5, с. 71].

Однак, незважаючи на наявність публікацій швейцарських науковців (M. Abdallah-Pretceille, C. Allemann-Ghionda, T. Ogay, P. Batelaan, M. Cohen Emerique, A. Abdel-Jalil, D. Groux, F. Ouellet, M. Truniger), питання сучасного стану професійної підготовки бакалаврів романо-германської філології в системі університетської освіти Швейцарії досліджено недостатньо.

Метою статті є висвітлення специфіки організації професійної підготовки бакалаврів романо-германської філології в системі університетської освіти Швейцарії під дією чинників євроінтеграції.

Виклад основного матеріалу. Як зазначають офіційні джерела, система вищої освіти Швейцарії нараховує сім університетів, які є контональними [2], хоча й одержують фінансову допомогу від федерального уряду. Найбільш престижними і потужними з них вважаються Цюрихський (заснований у 1855 р., що має 6 факультетів, на яких кожного року навчається понад 19 тис. студентів), Женевський (заснований у 1559 р., що має 7 факультетів, на яких навчається до 13,8 тис. студентів), Бернський (заснований у 1834 р., що нараховує 8 факультетів, на яких навчається 10,2 тис. студентів), Базельський (заснований у 1460 р., що функціонує на базі 6 факультетів, на яких навчається 8 тис. студентів). Загалом, в університетах Швейцарії щорічно навчається понад 70 тис. студентів, серед яких решту становлять іноземці.

Характерно й те, що професійна підготовка бакалаврів і магістрів із романо-германської філології в університетах Швейцарії визнається елітарним напрямом освітньої діяльності. Так, в Університеті Цюриха (Universitas Turiciensis), вона складається з двох фаз: орієнтаційної (Orientirungs) та кваліфікаційної (Qualifizierungsphasen) [6]. У кожної фази є свій набір модулів, який повинні вивчати бакалаври. Наприклад, спеціальність «Німецька мова та література», що є найбільш пріоритетною в бакалавраті, охоплює вивчення трьох напрямів (Teilfächer): давньої німецької літератури (Ältere deutsche Literaturwissenschaft – ÄDL), нової німецької літератури (Neuere deutsche Literaturwissenschaft – NDL) та німецького мовознавства (Deutsche Sprachwissenschaft – LING). Модулі складаються з лекцій, семінарів, вправ, колоквіумів, практик, екскурсій, кваліфікаційних робіт, іспитів, бакалаврської роботи. Під час проходження модулів студенти бакалаврату повинні виконувати такі види робіт: письмові вправи, письмові роботи, реферати, а також бути активними учасниками дискусій на семінарських заняттях.

Навчальний план (Curriculum) бакалаврату за спеціальністю «Німецька мова та література» в університеті м. Цюриха, розрахований на навчання студентів бакалаврату протягом трьох років (шість семестрів). Існує три види модулів, які вивчають студенти під час отримання кваліфікаційного рівня «Бакалавр» за спеціальністю «Німецька мова та література»: 1) базові (Basismodul), спрямовані на вивчення таких дисциплін, як вступ до літературознавства, вступ до середньовічної німецької літератури, методи медіавістичого літературознавства, вступ до синхронічного мовознавства, вступ до діахронічного мовознавства; 2) модулі, які розширюють і поглиблюють знання (Aufbaumodul); 3) модулі, які є вибірковими (Wahlmodul).

Слід зазначити, навчальний план і розклад занять бакалаврів розміщуються на офіційному сайті Університету Цюриха [6]. Із розкладу, що розміщений на сайті університету, можна дізнатися назву лекції або семінару (Lehrveranstaltungen), дату і час, коли проводитиметься конкретне заняття (Termin), а також ім'я викладача, який його проводить (Dozierende). Також можна дізнатися всю необхідну інформацію про викладачів і контакти з ними, де і коли їх можна знайти в університеті. Крім розкладу лекцій, можна дізнатися список модулів, а також їх зміст, вимоги, види завдань і форми самостійної роботи бакалаврів, які необхідно виконати.

Характерно, що навчальний план служить орієнтиром у плануванні освітнього маршруту кожного бакалавра, виходячи з його потреб і можливостей. Це означає, що навчальні плани можуть бути різними для студентів одного і того ж року навчання (наприклад, 90 кредитів ECTS), але повинні бути обов'язково реалізованими. Наприклад, навчальний план за спеціальністю «Німецька мова та література» передбачає виконання таких модулів. Модуль 150 «Базовий модуль 1. Нова німецька література» та модуль 154 «Базовий модуль 1. Лінгвістика», який проводяться тільки під час осіннього семестру, а модуль 155 «Базовий модуль 2. Лінгвістика» – під час весняного семестру. Рекомендується скласти їх на початку навчального процесу, щоб сприяти якнайшвидшому успіху бакалаврів за даними модулями. Модуль 154 «Базовий модуль 1. Лінгвістика» триває два семестри і охоплює два складники: вони починаються під час осіннього (154) і весняного семестрів (155) і мають бути складені у відповідні семестри. У межах модуля 154 «Базовий модуль 1. Лінгвістика» проводиться іспит після кожного семестру. Якщо середнє арифметичне після складання іспитів задовільне, то студенти отримують 9 кредитів ECTS.

Деякі модулі є інтегрованими і складаються з окремих частин. У цьому випадку елементи в типі інтегрального модуля з'єднуються знаком «+». Наприклад, у модулі 150 «Базовий модуль 1. Нова німецька література»: лекція + семінар. Обидва елементи модуля повинні відвідувати студенти в одному семестрі. Також студенти відразу можуть забронювати обидва елементи автоматично, бронюючи один.

Певні модулі пропонується вивчати в різних формах навчання. Так, наприклад, модуль 163 «Базовий модуль 2. Давня німецька література» пропонується вивчати у вигляді участі на лекції чи колоквіуму. У цьому випадку різні типи занять розділяються знаком «/». Для кожного модуля наводиться список самостійних робіт бакалаврів, які необхідно виконати (активна участь, іспит, реферат, письмова робота, письмова вправа), але викладачі не повинні давати студентам для виконання одночасно всі види робіт. Список необхідних для виконання робіт можна знайти на офіційному сайті університету в розділі «Онлайн-розклад модулів».

Самопідготовка бакалаврів (Prüfungohne Veranstaltung) – це вид їхньої індивідуальної роботи, який особливо затребуваний під час вивчення ними давньої і нової літератури [7]. Студенти самі обирають один текст зі списку запропонованих і самостійно працюють над ним. Такий вид роботи проводиться у другому семестрі, а іспит – наприкінці другого семестру. З огляду на це під час складання індивідуального навчального плану бакалаврам рекомендується вчасно братися за читання й вивчення рекомендованої літератури, щоб скласти іспит у встановлений термін.

Семінари, як правило, проводяться під час кваліфікаційної фази навчання і тривають зазвичай два семестри. У першому семестрі семінар просто відвідується, а у другому – на семінарі виконується певний вид роботи. Це означає, що кредити за заняття будуть виставлені наприкінці другого семестру. У разі, якщо семінар проводиться тільки в одному семестрі, то й певні види роботи виконуються паралельно проходженню семінару. Модулі кваліфікаційної фази завжди оцінюються викладачами, а орієнтуючої фази – не завжди. Якщо студенти успішно закінчили всі модулі орієнтуючої фази, наприклад, із нової німецької літератури, але не закінчили модулі з давньої німецької літератури цієї ж фази, то вони мають право починати модулі кваліфікаційної фази.

Для проходження бакалаврами деяких модулів пропонується форма кураторства [7]. Для цього студентів ділять на невеликі групи і під керівництвом одного з них матеріал повторюється кілька разів. Кураторство організовується на добровільних засадах, тому студентам-кураторам не зараховують автоматично кредити за виконання такої функції.

Є певні особливості і в організації навчання бакалаврів спеціальності «Німецька мова та література» в Університеті Цюриха [6]. Розглянемо, наприклад, модуль 151 «Базовий модуль 2. Нова німецька література (активна участь): вступ до ліричного аналізу. Рільке. Нові вірші» («151 Basismodul 2. Neue Deutsche Literaturwissenschaft (Mitarbeit): Einführung in die Lyrikanalyse. Rilke. Neue Gedichte»), відображений на сайті університету м. Цюриха. Код модуля (Modulkürzel) – 360151. Модуль розрахований на 3 кредити (3 ECTS-Punkte) за тривалості курсу (Dauer und Angebotsmuster) у семестр.

При його описі (Allgemeine Beschreibung) указується, що цей базовий модуль є вибірковим і складається з одного семінару (Organisationseinheit). Пропонується вступ до основних концепцій аналізу тексту та методології в новому німецькому літературознавстві, до історичної проблематики, до теорії в галузі риторики, поетики та естетики. Модуль варіюється тематично. Вид роботи – активна участь (усно). Модуль не оцінюють. Цільова аудиторія (Zielgruppen) – студенти орієнтувальної фази, спеціальність «Німецька мова та література» (основний предмет з 120, 90, 60 кредитами ECTS). Перевірка успішності (Leistungsüberprüfung) здійснюється шляхом спостереження за активністю участі бакалаврів (в усній формі), регулярністю відвідування занять. Навчальне навантаження студентів може охоплювати також виконання ними рефератів та доповідей. Точнішу інформацію надає викладач. Шкала оцінювання (Notenskala) – залік/незалік, повторюваність (Repetierbarkeit) – один раз.

Уточнимо на прикладі «Базового модуля 1. Лінгвістика» (Modul 154. Basismodul 1. LING synchron (PR & PR) (2sem, ab HS), які вимоги висувають до студентів-бакалаврів, котрі вивчають модуль «Мовна синхронія». На модуль відводиться 9 кредитів протягом 2 семестрів навчання. Це базовий модуль, як частина орієнтувальної фази германського мовознавства, є обов'язковим і розпочинається в осінній семестр. Його складником (Bestandteil von) є німецьке мовознавство, фаза орієнтації. Пропонується вступ до основних концепцій німецького синхронічного мовознавства. Мета модуля полягає не тільки в отриманні знань про структуру німецької мови, а й у набутті теоретичних, методологічних і практичних знань синхронічного мовознавства. Вид роботи – два письмових іспити. Модуль не оцінюють. Цільова аудиторія – студенти орієнтувальної фази, спеціальність «Німецька мова та література» (основний предмет з 120, 90, 60 кредитами ECTS). Перевірку успішності здійснюють у вигляді письмового іспиту тривалістю 45 хвилин після першого й другого семестрів навчання, ураховуючи регулярність відвідування бакалаврів, при шкалі оцінювання – залік / незалік. Перескладання проходить після другого, а не після першого курсу [7].

Очевидно, що навчально-виховний процес, який обіймає професійну підготовку бакалаврів романо-германської філології, ґрунтується в Університеті Цюриха на провідних принципах ефективного освітнього менеджменту щодо прозорості й якості їх базової лінгвістичної освіти. Ознайомившись із Weitere Information (інша інформація) на офіційному сайті університету, бакалаври повинні усвідомити, що модуль починається тільки під час осіннього семестру. Початок модуля у весняний семестр не можливий. Склад груп залишається незмінним протягом 2 семестрів. Обсяг самостійної роботи може охоплювати, крім завдань, також і написання рефератів, доповідей тощо. Таку інформацію надає кожен викладач індивідуально [7], згідно з обраним кожним студентом бакалаврату освітнім маршрутом.

Висновки. Успішному завершенню освітніх програм підготовки бакалаврів романо-германської філології в університетах Університеті Цюриха, як і у провідних університетах Швейцарії загалом, сприяє їх високий освітньо-науковий рейтинг, достатнє фінансування вищої освіти, високий рівень інформаційно-технологічного, науково-методичного й кадрового забезпечення освітньо-дослідницького та культурно-

дозвіллєвого середовища, належне фінансування навчально-пізнавальної і освітньо-дослідницької діяльності бакалаврів (у розрахунку на одного студента), різноманітність змісту бакалаврських програм, академічна свобода стосовно їх вибору й гнучка стратегія стосовно виконання індивідуальних програм, можливість проходження мовної та виробничої практики в зарубіжних країнах упродовж не менше як одного семестру навчання з зарахуванням здобутих кредитів. Крім того, цьому сприяє зростаючий попит випускників-бакалаврів романо-германської філології в усіх сферах діяльності цієї країни, які вимагають ґрунтовного володіння іноземними мовами, здатності їх викладання й практичного використання у професійному спілкуванні або у сфері міжкультурної комунікації. Професійна діяльність випускників-бакалаврів з романо-германської філології гідно фінансується згідно з їхнім професійним зростанням.

Список використаної літератури

1. Гаманюк В. А. Іншомовна освіта Німеччини у контексті загальноєвропейських інтеграційних процесів: теорія і практика: монографія / Віта Анатоліївна Гаманюк. – Кривий Ріг: Видавничий дім, 2012. – 376 с.
2. *Черток Л. П. Історія розвитку освітньої системи Швейцарії / Л. П. Черток // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи: Зб. наук. праць. – Вип. 30. – Умань : ПП Жовтий О. О., 2009.– С. 263–270.*
3. Borch H. Internationalisierung des dualen Systems – Strategien und Forderungen / H. Borch, P. Wordelmann // Berufs und Wirtschaftspädagogik. – 2001. – N. 4. – S. 5–10.
4. Christ H. Fremdsprachenlehrerausbildung im Umbruch / H. Christ // Fremdsprachenlehrerausbildung: Konzepte, Modelle, Perspektiven. Arbeitspapiere der 23. Frühjahrskonferenz zur Erforschung des Fremdsprachenunterrichts / K.-R. Bausch, (Hrsg.). – Tübingen: Gunter Narr Verlag, 2003. – S. 59–68.
5. The European Higher Education Area – Achieving the Goals. Communiqué of the Conference of the European Ministers, Responsible for Higher Education. – Bergen, 2005. – 81 p.
6. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.uzh.ch/
7. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.unich.ru/UniZh/Index _unizh.htm

Одержано редакцією 14.08.2014.
Прийнято до публікації 17.08.2014.

Аннотация. Колесниченко Н.Ю. Подготовка бакалавров романо-германской филологии в университетах Швейцарии. *Статья посвящена анализу специфики профессиональной подготовки бакалавров романо-германской филологии в системе университетского образования Швейцарии в условиях развития єдиного європейского образовательного пространства. Особое внимание уделяется выявлению специфики содержания и способов организации учебно-познавательной деятельности бакалавров германской филологии в Университете Цюриха. Продемонстрированы основные требования образовательно-профессиональных программ к подготовке бакалавров-германистов в условиях реализации кредитно-модульной технологии обучения.*

Ключевые слова: *университет, университетское образование Швейцарии, профессиональная подготовка, бакалавриат, бакалавры романо-германской филологии, образовательно-профессиональная программа, кредитно-модульная технология обучения.*

Summary. Kolesnychenko N. Yu. Training of bachelors of Romance-Germanic Philology at the universities of Switzerland. *The author analyzes the specifics of professional training of bachelors of Romance- Germanic Philology in the system of University education in Switzerland within the scope of European Higher Education Area. Special focus is laid on the detection of the peculiar features of the content and methods of teaching and learning activities of bachelors of Romance-Germanic Philology at the University of Zurich. The basic requirements of educational and professional programs for bachelor degree in German Philology in terms of implementation of credit system (ECTS) have been revealed.*

It is specified in the article that the basic linguistic education in Switzerland at the level of professional training of bachelors of Romance-Germanic Philology takes into consideration new

social realities associated with globalization, expansion of cross-cultural dialogue and the use of computer technology. The growth of cross-cultural, scientific and educational ties between national and foreign educational institutions is actualized through the principles of transparency, academic freedom and student mobility. Informational and methodological guidance of individual educational routes of bachelors of Romance-Germanic Philology while maintaining their fundamental linguistic education is improved.

Key words: *University, University education in Switzerland, professional training, bachelor's degree/baccalaureate, bachelors of Romance-Germanic Philology, educational program, professional training curriculum, Credit System (ECTS).*

УДК 376- 056.34:394.3-053.2(477) **Г. О. Котломанітова**

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ДИТЯЧІ ІГРИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ

Досліджено народну гру як один із засобів навчання і виховання дітей з обмеженими психофізичними можливостями в умовах інклюзивної освіти. Проаналізовано функції дитячого ігрового фольклору, доцільність і переваги використання українських народних дитячих ігор у процесі соціальної адаптації, налагодження комунікативної взаємодії, спільної діяльності всіх учасників інклюзії.

Ключові слова: *українські народні ігри, дитячий ігровий фольклор, діти з обмеженими психофізичними можливостями, інклюзія, інклюзивна освіта.*

Постановка проблеми. У нинішню епоху соціально-політичного, соціокультурного розвитку України відкрилися нові перспективи змін в системі спеціальної освіти, що пов'язані з новим ставленням до дітей з особливими потребами, з вирішенням питань їхньої соціалізації й інтеграції в суспільство. Сучасний розвиток суспільства, соціалізація й інтеграція даної категорії дітей потребують суттєвого оновлення системи спеціальної освіти, її форм і змісту, уведення нових педагогічних підходів й інноваційних технологій, соціально-психологічного супроводу навчального процесу, а також нових комплексних програм розвитку особистості дитини для її найбільш ефективної й оптимальної соціально-трудової адаптації. Вимоги гуманізації спеціальної освіти, її відкритості, соціальної орієнтації, забезпечення умов для адаптації особистості з особливими потребами й інтеграції в соціум реалізуються завдяки створенню інклюзивного освітнього простору в Україні. Упровадження інклюзивної освіти вибудовується на основі міжнародних і державних нормативно-правових положень Декларації про права інвалідів, Резолюції ЮНЕСКО «Інклюзивна освіта: шлях у майбутнє», Концепції розвитку інклюзивної освіти в Україні, Концепції державного стандарту спеціальної освіти дітей з особливими потребами, документів МОН України «Про впровадження інклюзивного навчання в загальноосвітніх навчальних закладах: реалії та перспективи» та ін.

Одним із головних напрямів корекційно-виховного процесу нині стає соціалізація дітей, індивідуалізація виховання й навчання, наближення дітей з особливими освітніми потребами до цінностей Батьківщини. Виховними завданнями є прищеплення дітям з обмеженими можливостями любові до рідного краю, рідної мови, звичаїв, історії свого народу та України. Також необхідним є створення оптимальних умов для досягнення соціальної зрілості кожною особистістю, розвиток тих здібностей, які потрібні їй і суспільству, досягнення певного рівня освіченості шляхом використання потенціалу компенсаторно-корекційних можливостей, включення її в соціально-вартісну активну діяльність, забезпечення тих знань, умінь і навичок, рис характеру, що вможливлюють її нормальне життя в